กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล ของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์

The Decision-Making Process for the Election of the Subdistrict Administrative Organization Mayor of Sampao Lun Subdistrict, Buachet District, Surin Province

ปุณิกา โพหิรัญ, วันชัย สุขตาม, จิรายุ ทรัพย์สิน

Punika Phohiran, Wanchai Suktam, Jirayu Supsin

สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์,
สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์,
สาขารัฐศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์

Political Science Faculty of Humanities and Social Sciences,
Surin Rajabhat University
Email: punikapohirun@gmail.com,
Political Science Faculty of Humanities and Social Sciences,
Surin Rajabhat University
Email: wanchai2526@srru.ac.th,
Political Science Faculty of Humanities and Social Sciences,
Surin Rajabhat University
Email: jhssrru@srru.ac.th

รับบทความ (Received): 9 พ.ย. 2568
ปรับแก้ไข (Revised): 24 ธ.ค. 2568
ตอบรับบทความ (Accepted): 25 ธ.ค. 2568

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ 2) เปรียบเทียบการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล และ 3) นำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน โดยการวิจัยเชิงปริมาณใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลวิจัย ซึ่งมีค่าความเชื่อถือมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.951 กับประชากร จำนวน 341 คน ซึ่งได้จากการคำนวณจากสูตรทาโรยามาเน่ ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว สำหรับการวิจัยเชิงคุณภาพ ใช้แบบสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ จำนวน 13 คน ได้แก่ ผู้บริหาร สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล และผู้นำชุมชน ใช้เทคนิคการวิเคราะห์เนื้อหาประกอบบริบท ผลการวิจัยพบว่า

1. ประชาชนมีระดับกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งอยู่ในระดับมาก ($\overline{X}$=4.09, S.D.=0.435) โดยด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจมีระดับสูงที่สุด ($\overline{X}$=4.22, S.D.=0.479) รองลงมาคือ ด้านการรับรู้ทางการเมือง ($\overline{X}$=4.14) ด้านการประเมินผู้สมัคร ($\overline{X}$=4.12) และด้านพฤติกรรมก่อน/ระหว่างการเลือกตั้ง ($\overline{X}$=3.88)

2. การเปรียบเทียบตามปัจจัยส่วนบุคคลพบว่ามีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในด้านเพศ อายุ การศึกษา อาชีพ และรายได้ ส่วนประสบการณ์การเลือกตั้งและช่องทางรับรู้ข้อมูลข่าวสารไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ

3. ผลการศึกษายังเสนอแนวทางการพัฒนา ได้แก่ การให้ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองที่เข้าถึงง่าย การส่งเสริมสื่อท้องถิ่นที่เป็นกลาง การสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมของประชาชน และการจัดกิจกรรมจำลองการเลือกตั้ง เพื่อพัฒนาให้เกิดพลเมืองตื่นรู้ทางการเมืองและส่งเสริมประชาธิปไตยท้องถิ่นอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง, พฤติกรรมผู้มีสิทธิเลือกตั้ง, การเมืองท้องถิ่น, แรงจูงใจทางการเมือง, การมีส่วนร่วมของประชาชน

Abstract

This thesis aims to: (1) examine the level of decision-making regarding the election of the Subdistrict Administrative Organization (SAO) mayor among residents of Samphao Lun Subdistrict, Buachet District, Surin Province; (2) compare residents' decision-making based on personal factors; and (3) propose guidelines for improving the decision-making process in SAO mayoral elections. This mixed-methods research employed a quantitative approach using a questionnaire with a reliability coefficient of 0.951. The sample consisted of 341 participants, determined through Taro Yamane's formula and selected using multi-stage random sampling. Data were analyzed using frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, and one-way ANOVA. The qualitative data were collected through in-depth interviews with 13 key informants, including executives, SAO council members, and community leaders, and analyzed using content analysis within contextual frameworks.

The research results revealed that the overall decision-making process in electing the SAO mayor was at a high level (Mean=4.09, S.D. =0.435). The highest mean was found in motivational factors (Mean= 4.22, S.D.=0.479), followed by political awareness (Mean=4.14, S.D.= 0.517), candidate evaluation (Mean=4.12, S.D.=0.600), and pre-/during-election behavior (Mean=3.88, S.D.=0.568). The comparative analysis showed significant differences according to gender, age, education, occupation, and income at the 0.05 significance level, while voting

experience and sources of political information showed no significant difference.

The study suggested that local governments and related agencies should (1) promote accessible political information and awareness programs, (2) encourage neutral community media to present fair candidate data, (3) create civic motivation through participatory activities and transparency campaigns, and (4) organize election simulations to enhance understanding and participation. The findings indicate that strengthening political awareness, transparent communication, and civic motivation contributes to the development of politically conscious citizens and sustainable local democracy.

Keywords: Electoral of SAO Mayor, Voter Behavior, Local Politics, Political Motivation, Civic Participation

บทนำ

การปกครองท้องถิ่นเป็นกลไกสำคัญของระบอบประชาธิปไตยแบบกระจายอำนาจ โดยเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการกำหนดทิศทางการพัฒนาท้องถิ่นทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และคุณภาพชีวิต การเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่น จึงเป็นกระบวนการที่สะท้อนทั้งระดับความตื่นตัวทางการเมืองของประชาชน และประสิทธิภาพของสถาบันการเมืองระดับฐานราก ภายใต้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 ที่มุ่งสร้างความโปร่งใสและเพิ่มการมีส่วนร่วมของประชาชน การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงเป็นพื้นที่สำคัญในการทำความเข้าใจพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนไทยในระดับชุมชน อย่างไรก็ตาม แม้การปกครองท้องถิ่นไทยจะพัฒนาอย่างต่อเนื่อง แต่พฤติกรรมการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนจำนวนมากยังได้รับอิทธิพลจากปัจจัยเชิงสังคมและวัฒนธรรม เช่น ความสัมพันธ์เชิงอุปถัมภ์ ความใกล้ชิดกับผู้สมัคร การรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และอิทธิพลของผู้นำชุมชน ซึ่งมักสะท้อนแบบแผนที่แตกต่างจากการเลือกตั้งระดับชาติ งานวิจัยในช่วงที่ผ่านมา

เช่น การศึกษาการซื้อเสียง การโน้มน้าวโดยผู้นำท้องถิ่น หรือความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองของประชาชน พบว่า แม้ประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งเท่าเทียมกัน แต่ “เหตุผลที่ใช้ในการตัดสินใจเลือกผู้บริหารท้องถิ่น” นั้นแตกต่างกันไปตามบริบทของแต่ละพื้นที่ ดังนั้น การทำความเข้าใจปัจจัยที่หล่อหลอมการตัดสินใจเลือกตั้งจึงเป็นหัวใจสำคัญในการพัฒนาการเมืองท้องถิ่นให้มีความโปร่งใสและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนมากขึ้น

ในพื้นที่จังหวัดสุรินทร์ โดยเฉพาะตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด ซึ่งเป็นพื้นที่ชนบทที่มีโครงสร้างสังคมแบบชุมชนสัมพันธ์และมีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ปัจจัยเชิงวัฒนธรรมและความใกล้ชิดส่วนบุคคลมีบทบาทสูงต่อการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร การประเมินผู้สมัคร แรงจูงใจ และพฤติกรรมระหว่างการหาเสียง การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล จึงมิได้เป็นเพียงการแข่งขันเชิงนโยบาย แต่ยังผูกพันกับความไว้วางใจส่วนบุคคล ความสัมพันธ์เชิงสังคม และความรับรู้ทางการเมืองที่ประชาชนสั่งสมมาในชุมชน การศึกษากระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งในพื้นที่นี้จึงช่วยอธิบายพลวัตของการเมืองระดับฐานรากที่ยังไม่ถูกศึกษาอย่างเพียงพอในงานวิชาการก่อนหน้า แม้ว่างานวิจัยด้านพฤติกรรมการเลือกตั้งในประเทศไทยจะมีเป็นจำนวนมาก แต่ส่วนใหญ่เน้นบริบทระดับประเทศหรือระดับจังหวัด และให้ความสำคัญกับปรากฏการณ์เช่นการซื้อเสียงหรือปัจจัยเศรษฐกิจสังคมเป็นหลัก งานวิจัยเฉพาะพื้นที่ตำบล โดยเฉพาะตำบลสำเภาลูน ยังมีค่อนข้างน้อย อีกทั้งไม่ค่อยมีงานที่เจาะลึก “กระบวนการตัดสินใจ” แบบเป็นขั้นตอน ได้แก่ การรับรู้ทางการเมือง การประเมินผู้สมัคร แรงจูงใจ และพฤติกรรมก่อน ระหว่างการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของทฤษฎีการตัดสินใจของผู้มีสิทธิเลือกตั้ง เช่น Rational Choice Theory, Social Identity Theory และแบบจำลอง Michigan Model กับ Columbia Model ช่องว่างองค์ความรู้ (Research Gap) จึงอยู่ที่การทำความเข้าใจกลไกการตัดสินใจในระดับตำบลภายใต้บริบทวัฒนธรรมท้องถิ่นเฉพาะของสุรินทร์

ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าว การวิจัยเรื่อง “กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์” จึงถูกกำหนดขึ้น เพื่ออธิบายระดับกระบวนการตัดสินใจ เปรียบเทียบ

ตามปัจจัยส่วนบุคคล และเสนอแนวทางพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอย่างเป็นระบบและสอดคล้องกับบริบทพื้นที่จริง

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาระดับกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์

2. เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. นำเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์

การทบทวนวรรณกรรม

1. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจเลือกตั้ง

1.1 ทฤษฎีทางเลือกอย่างมีเหตุผล (Rational Choice Theory)

ทฤษฎีนี้มองว่าผู้มีสิทธิเลือกตั้งเป็น “ปัจเจกผู้แสวงหาประโยชน์สูงสุด” ซึ่งจะตัดสินใจเลือกผู้สมัครที่ให้ผลประโยชน์คุ้มค่าที่สุด ทั้งในมิติส่วนบุคคลและมิติสาธารณะ เช่น นโยบาย การบริการ การพัฒนาพื้นที่ หรือผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ ทฤษฎีนี้ช่วยอธิบายพฤติกรรมของกลุ่มประชาชนที่เน้นการประเมินนโยบาย ผลงาน และความคุ้มค่าเชิงเหตุผลของผู้สมัคร ถือเป็นฐานในการวิเคราะห์ “การประเมินผู้สมัคร” และ “แรงจูงใจ” ในงานวิจัยนี้อย่างสำคัญ

ในบริบทตำบลสำเภาลูน ผู้มีสิทธิเลือกตั้งบางส่วนเริ่มเปลี่ยนจากความสัมพันธ์เชิงบุญคุณมาเป็นการประเมินเชิงเหตุผล เช่น ความโปร่งใส ผลงานที่จับต้องได้ และความสามารถของผู้สมัคร ทฤษฎีนี้จึงช่วยอธิบายการเปลี่ยนผ่านจากการเมืองแบบอุปถัมภ์สู่การเมืองแบบประเมินตามนโยบายได้อย่างชัดเจน

1.2 ทฤษฎีอัตลักษณ์ทางสังคม (Social Identity Theory)

ทฤษฎีนี้เสนอว่า ผู้มีสิทธิเลือกตั้งมักตัดสินใจโดยอิงจาก “การสังกัดกลุ่ม” เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ อาชีพ เครือญาติ ชุมชน หมู่บ้าน หรือกลุ่มผลประโยชน์ การเลือกตั้งจึงเป็น “การเลือกแทนกลุ่ม” มากกว่าการเลือกเพียงเพื่อตนเอง ความเป็นเขมรกวย ลาวในสุรินทร์ จึงมีผลต่อความไว้วางใจ การรับข้อมูล และการสนับสนุนผู้สมัคร การเข้าใจโครงสร้างอัตลักษณ์จึงมีความสำคัญต่อการวิเคราะห์ “การรับรู้ทางการเมือง” และ “พฤติกรรมการเลือกตั้ง” ของประชาชน

ทฤษฎีนี้เหมาะกับบริบทตำบลสำเภาลูนซึ่งเป็นพื้นที่ที่ความสัมพันธ์ในชุมชนแน่นแฟ้น และมีอัตลักษณ์ทางสังคมที่ส่งผลต่อการยอมรับผู้นำอย่างชัดเจน

1.3 แบบจำลองมิชิแกน (Michigan Model)

เป็นแบบจำลองพฤติกรรมผู้เลือกตั้งที่อธิบายว่าการตัดสินใจเลือกตั้งได้รับอิทธิพลจาก 3 ปัจจัยหลัก ได้แก่ ภาพลักษณ์พรรค/กลุ่มทางการเมือง ภาพลักษณ์ผู้สมัคร และประเด็นสาธารณะ

แม้ อบต. ไม่มีพรรคการเมือง แต่ “กลุ่มทางสังคม เครือญาติ ผู้นำชุมชน” ทำหน้าที่เสมือนพรรคในระดับท้องถิ่น ดังนั้นแบบจำลองนี้จึงช่วยวิเคราะห์ว่าประชาชนเลือกผู้สมัครจาก “ตัวตน ประสบการณ์ ความน่าเชื่อถือส่วนบุคคล” มากกว่าการประเมินเชิงนโยบายเท่านั้น

1.4 แบบจำลองโคลัมเบีย (Columbia Model)

แบบจำลองนี้เน้นอิทธิพลของ ปัจจัยสังคม (Social Determinants) เช่น อาชีพ รายได้ ศาสนา ชาติพันธุ์ และความสัมพันธ์ในชุมชน ซึ่งสอดคล้องอย่างยิ่งกับบริบทการเมืองท้องถิ่นสุรินทร์ การรู้จักมักคุ้น การมีส่วนร่วมในชุมชน และความสัมพันธ์เชิงสังคม จึงเป็นตัวแปรสำคัญที่กำหนดพฤติกรรมการเลือกตั้งในตำบลสำเภาลูน ได้อย่างมีนัยสำคัญ

2. แนวคิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง

ในสังคมสมัยใหม่ ประชาธิปไตยในฐานะระบอบการปกครองที่ยอมรับในอำนาจของประชาชนต่อระบบและกระบวนการทางการเมือง อาจจำแนกรูปแบบของประชาธิปไตยออกได้เป็น 2 ประเภทคือประชาธิปไตยทางตรง (Direct Democracy)

ซึ่งเป็นการลักษณะของการปกครองที่ประชาชนสามารถเข้าไปมีส่วนมีเสียงในการปกครองโดยตรงในกระบวนการกำหนดนโยบาย เพื่อบริหารประเทศได้โดยตรง การเลือกตั้งเป็นเครื่องมือสำคัญและเป็นช่องทางให้ประชาชนสามารถแสวงหาทางเลือกในการปกครองและสนองความต้องการของเขาเอง

ความหมายของการเลือกตั้ง พจนานุกรมฉบับบัณฑิตสถาน พ.ศ.2525 ความหมายของการเลือกตั้งว่า หมายถึง การเลือกบุคคลเพื่อเป็นตัวแทนตน กรณีต่าง ๆ ตามที่กฎหมายกำหนด เช่น การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา การเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

พิมลจรรย์ นามวัฒน์ (เกรียงศักดิ์ เรืองสังข์, 2544) ให้ความหมายการเลือกตั้งว่า การที่ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง โดยการออกเสียงลงคะแนนตามความเห็นของตนเอง ผู้ที่จะได้รับเลือกตั้งนั้นจะเป็นผู้สมัครใจเสนอตัวเข้ามาให้ประชาชนเลือก และผู้ที่ได้รับเลือกด้วยคะแนนเสียงส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่ได้รับการยอมรับว่า เป็นผู้แทนของประเทศมีสิทธิตามที่ได้รับมอบหมายจากประชาชนให้เข้าร่วมเป็นคณะบุคคลดำเนินการบริหารและปกครอง

3. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจ

การตัดสินใจถือว่าเป็นเรื่องที่สำคัญที่มนุษย์ทุกคนจะต้องเผชิญและปฏิบัติอยู่เป็นประจำ เป็นกระบวนการทางเลือกทางเลือกใดทางเลือกหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่ได้พิจารณาหรือประเมินอย่างดีแล้วว่า เป็นทางให้บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมาย เนื่องจากการตัดสินใจจะทำให้มนุษย์เลือกและได้สิ่งต่าง ๆ ที่คิดว่าเหมาะสมกับตนเองมากที่สุด

3.1 ความหมายของการตัดสินใจ

จากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎีที่เกี่ยวกับการตัดสินใจ พบว่า มีผู้ที่ให้ความหมายเกี่ยวกับการตัดสินใจ ดังนี้

กรองแก้ว อยู่สุข (ภัทรวดี แก้วประดับ, 2546) การตัดสินใจ หมายถึง การเลือกสิ่งหนึ่งหรือหลาย ๆ สิ่ง หรือเลือกที่จะปฏิบัติทางใดทางหนึ่งจากหลาย ๆ ทางที่มีอยู่ หรือวิธีการที่เลือกนั้นย่อมได้รับการพิจารณาอย่างถี่ถ้วนแล้วว่าถูกต้องเหมาะสมและดีที่สุด หรือตรงกับเป้าหมายขององค์การด้วย

กวี วงศ์พุฒ (ภัทรวดี แก้วประดับ, 2546) การตัดสินใจ หมายถึง การพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุด จากทางเลือกหลาย ๆ ทาง ผู้นำต้องตัดใจด้วยหลักเหตุผล เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปฏิบัติงาน ซึ่งการตัดสินใจดังกล่าวจะเกิดประสิทธิภาพสูงสุด

4. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้ง (Decision-Making Process)

กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสามารถแบ่งออกเป็น 4 ขั้นตอน ดังนี้ (สัมฤทธิ์ ราชสัมณะ, 2530) อ้างถึงใน เอกชาติ แจ่มอ้น, ม.ป.ป.))

4.1 การได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และข่าวสารเกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นขั้นตอนของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คือ ขั้นตอนของการได้รับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้ง ซึ่งเริ่มจากการได้รับข่าวสารว่าจะต้องมีการเลือกตั้งและนโยบายต่าง ๆ ของพรรคการเมืองของผู้สมัครรับเลือกตั้งจากแหล่งใดมากที่สุดและลักษณะของข่าวสารที่ผ่านไปสู่ผู้ลงคะแนนเสียงให้ผู้สมัครคนใดคนหนึ่ง ประชาชนเลือกที่จะรับข่าวสารลักษณะใดมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาคัดเลือกผู้สมัครรับเลือกตั้ง เพื่อที่จะลงคะแนนเสียงได้

4.2 การสร้างหลักเกณฑ์และการให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกตั้ง เมื่อผู้ลงคะแนนเสียงยอมรับว่า ต้องมีการตัดสินใจและได้รับข่าวสารต่าง ๆ เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง หรือนโยบายของพรรคการเมืองที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสังกัดอยู่หรือผู้ลงคะแนนเสียงที่ผูกพันกับพรรคการเมือง

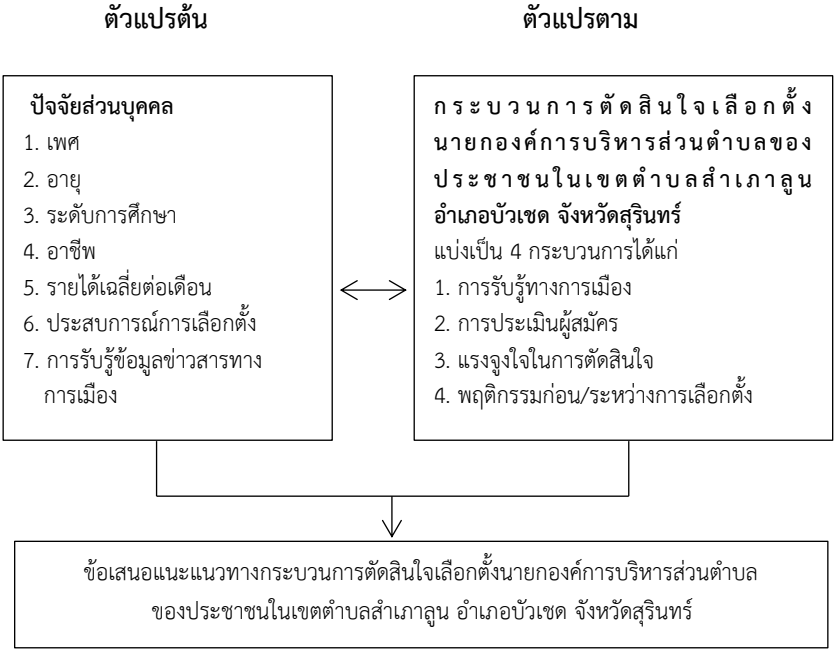
4.3 การประเมินและการจัดลำดับผู้รับเลือกตั้ง เมื่อได้กำหนดหลักเกณฑ์ต่าง ๆ และให้น้ำหนักของหลักเกณฑ์ที่ใช้ในการลงคะแนนเสียงแล้วตามที่ผู้ลงคะแนนเสียงใช้เป็นเกณฑ์ในการคัดเลือกผู้สมัคร จากนั้นจะเป็นการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคน (หรือเท่ากับผู้ลงคะแนนเสียงจะประเมิน) ว่า ตามหลักเกณฑ์ที่ได้กล่าวมาแล้วนั้น ผู้สมัครรับเลือกตั้งแต่ละคนควรจะได้รับประเมินเท่าไหร่ ตามการประเมินของผู้ลงคะแนนเสียงของแต่ละคน

4.4 การตัดสินใจสุดท้ายว่า จะลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่งตามปกติแล้วผู้ลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครที่มีคะแนนรวมจากการประเมินมากที่สุด แต่ในขั้นตอนนี้อาจจะมีเหตุการณ์บางอย่างเข้ามาสอดแทรก คือ ผู้ลงคะแนนเสียงบางคนอาจจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตามอิทธิพลของสิ่งของ เงินทองที่ได้รับจากหัวคะแนน

ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ซึ่งเงินและสิ่งของนี้อาจจะมีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงการตัดสินใจลงคะแนนเสียงให้กับผู้สมัครคนใดคนหนึ่งด้วย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1
กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ เป็นการวิจัยแบบ (Mixed Methodology) ระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

การวิจัยเชิงปริมาณ

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร (Population) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ ประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 3,746 คน (ข้อมูล เดือนมีนาคม 2568) (ตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์, 2568)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง (Sample) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ประชาชนตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ จำนวน 341 คน การหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณจากสูตรของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) และการสุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-Stage Sampling) เพื่อให้ได้จำนวนตัวอย่างมากน้อยตามสัดส่วนของคณะ ซึ่งใช้ระดับค่าความเชื่อมั่นที่ ร้อยละ 95 ที่นัยสำคัญ 0.05 ดังนี้

$$n = \frac{N}{1+Ne^2}$$

โดย n = จำนวนกลุ่มตัวอย่าง
N = จำนวนรวมทั้งหมดของประชากรที่ใช้ในการศึกษา
e = ความผิดพลาดที่ยอมรับได้ (การศึกษาครั้งนี้ กำหนดให้เท่ากับ .05)

แทนค่า $n = \frac{3,746}{1+(3,746 \times 0.0025)}$

$n = \frac{3,746}{11}$

$n = 340.545 = 341$

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่าง = 341 คน

1.3 กลุ่มตัวอย่างเชิงคุณภาพ

ใช้การเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกจากผู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการเลือกตั้ง ประกอบด้วย 1) ผู้นำชุมชน 3 คน (กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน/กรรมการหมู่บ้าน) 2) ผู้บริหารหรือสมาชิก อบต. 2 คน 3) กลุ่มประชาชนที่มีลักษณะแตกต่างกัน 3 คน (วัยทำงาน/สูงอายุ/เยาวชน) 4) ผู้สมัครรับเลือกตั้ง 1–2 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม (Qualitative Research) เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ซึ่งสร้างตามวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดที่กำหนดขึ้นเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ดังนี้

แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อศึกษาแนวทางส่งเสริมกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ประกอบด้วย

1) แบบสอบถาม ส่วนที่ 1 เป็นแบบเลือกตอบ (Checklist) เป็นคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน ประสบการณ์การเลือกตั้ง และการรับรู้ข้อมูลข่าวสารทางการเมือง

2) แบบสอบถาม ส่วนที่ 2 เป็นมาตรวัดแบบให้คะแนน (Rating Scale) เกี่ยวกับประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การรับรู้ทางการเมือง 2) การประเมินผู้สมัคร 3) ด้แรงจูงใจในการตัดสินใจ และ 4) พฤติกรรมก่อน/ระหว่างการเลือกตั้ง

3) ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์

การหาประสิทธิภาพของเครื่องมือวิจัย โดยนำเสนอร่างแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เสนออาจารย์ที่ปรึกษาและผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ค่า IOC 0.67-1.00 ค่าเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ ทดสอบกับกลุ่มทดลอง 30 คน นอกพื้นที่วิจัยจริง ได้ค่า 0.854 ซึ่งเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพที่สามารถนำมาใช้เก็บข้อมูลวิจัยได้

2.2 เครื่องมือเชิงคุณภาพ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ โดยตัวผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ซึ่งประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์ได้มาจากการทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องและเป็นประเด็นที่น่าสนใจเป็นประโยชน์ต่อการศึกษากระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน ผู้วิจัยจึงนำข้อมูลดังกล่าวมากำหนดเป็นประเด็นคำถาม

3. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 เชิงปริมาณ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบสอบถามตามขั้นตอน ดังนี้

3.1.1 จัดทำหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูล จากคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ เพื่อขออนุญาตนายกองค์การบริหารส่วนสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์

3.1.2 เตรียมความพร้อมของแบบสอบถาม ให้มีจำนวนเพียงพอกับจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่จะทำการเก็บรวบรวมข้อมูล แล้วนำแบบสอบถามพร้อมหนังสือขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลไปเสนอขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลต่อ พร้อมชี้แจงรายละเอียดของการดำเนินการศึกษาวิจัยและการดำเนินการ เพื่อใช้แบบสอบถามเก็บรวบรวมข้อมูลให้ได้ครบตามจำนวนที่ต้องการ

3.1.3 นำแบบสอบถามไปทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยลงไปเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง

3.1.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยให้ผู้ตอบแบบสอบถามส่งกลับคืนทั้งหมด แล้วนำมาตรวจสอบความถูกต้องความสมบูรณ์ ถ้ายังไม่สมบูรณ์คัดแบบสอบถามฉบับนั้นออก แล้วดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลใหม่จนครบ จากนั้นจึงได้เริ่มทำการวิเคราะห์ข้อมูลตามระเบียบวิธีการวิจัยที่เลือก ใช้ในครั้งนี้

3.2 เชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์และเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง ซึ่งในการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลจะใช้เวลามากน้อยแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่เข้าทำการสัมภาษณ์ว่า ผู้ให้ข้อมูลมีความสะดวกในการให้ข้อมูลมากน้อยเพียงใด

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ($\overline{X}$) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) สถิติเชิงอนุมาน (Inferential Statistics) ทดสอบสมมติฐาน โดยการทดสอบค่าที (T-Test) สำหรับตัวแปร 2 กลุ่ม One-Way ANOVA สำหรับมากกว่า 2 กลุ่ม LSD Post-Hoc Test (เมื่อพบความแตกต่าง) ค่าเอฟ (F-Test) วิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว ในกรณีที่พบความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 จะทำการวิเคราะห์ความแตกต่างด้วยวิธีผลนัยสำคัญน้อยที่สุด

ผลการวิจัย

1. วัตถุประสงค์ที่ 1 ผลการวิเคราะห์ระดับกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน ในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ 1

ระดับความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ตามศักยภาพกระบวนการตัดสินใจ 4 ด้าน โดยภาพรวม

(n = 341)

การตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	ลำดับ
ด้านการรับรู้ทางการเมือง	4.14	0.517	มาก	2
ด้านการประเมินผู้สมัคร	4.12	0.600	มาก	3
ด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจ	4.22	0.479	มาก	1
ด้านพฤติกรรมการเลือกตั้ง	3.88	0.568	มาก	4
ภาพรวม	**4.09**	**0.435**	**มาก**	**-**

จากตารางที่ 1 พบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.09, S.D.=0.568) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจ เป็นด้านที่มีระดับสูงที่สุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$=4.22, S.D.=0.0.479) รองลงมา คือ ด้านการรับรู้ทางการเมือง ($\bar{X}$=4.14, S.D.=0.0.517) ด้านการประเมิน

ผู้สมัคร ($\overline{X}$=4.12, S.D.=0.600) ตามลำดับ และท้ายสุด คือ ด้านพฤติกรรมก่อน/ระหว่างการเลือกตั้ง ($\overline{X}$=3.88, S.D.=0.568)

2. วัตถุประสงค์ที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน ในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ผลการวิจัยพบว่า

ตารางที่ *2*

สรุปภาพรวมผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ตามศักยภาพกระบวนการตัดสินใจ 4 ด้าน โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน เคยใช้สิทธิเลือกตั้งนายกและติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นจากช่องทางใดมากที่สุด ตามกรอบมาตรฐานการมีส่วนร่วมทางการเมือง ดังสมมติฐานที่ 1–7

สมมติฐาน	ตัวแปรต้น	ค่าทดสอบ	ค่า Sig.	ผลการศึกษา	
				ยอมรับ	ปฏิเสธ
1	เพศ	F - test	0.002	✓	-
2	อายุ	F - test	0.050	✓	-
3	ระดับการศึกษา	F - test	0.013	✓	-
4	อาชีพ	F - test	0.006	✓	-
5	รายได้เฉลี่ยต่อเดือน	F - test	0.000	✓	-
6	เคยใช้สิทธิเลือกตั้งนายก	F - test	0.864		✓
7	ติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่น	F - test	0.384		✓

* หมายถึง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปภาพรวมผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ของประชาชน 4 ด้าน โดยภาพรวม โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่เคยใช้สิทธิเลือกตั้งนายก อบต. หรือไม่ และติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นจากช่องทางใดมากที่สุด มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม ไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้

3. วัตถุประสงค์ที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนวทางการพัฒนากระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชน ในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัยพบว่า

ประชาชนมีความคิดเห็นเกี่ยวกับกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ 1) จัดทำสื่อประชาสัมพันธ์ที่เข้าใจง่าย เช่น อินโฟกราฟิก หรือวิดีโอสั้น ๆ เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของนายก อบต. และสมาชิกสภา อบต. ประสานงานกับโรงเรียนในพื้นที่เพื่อบรรจุเนื้อหาเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นไว้ในหลักสูตรการเรียนการสอน เพื่อสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพในอนาคต ใช้ช่องทางสื่อสังคมออนไลน์ เช่น Facebook Line ในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารทางการเมืองท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอและเข้าถึงได้ง่าย จัดตั้งศูนย์ข้อมูลการเลือกตั้งที่ประชาชนสามารถสอบถามข้อมูลและขอคำแนะนำเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ 2) ควรจัดทำคู่มือหรือเอกสารสรุปประวัติและนโยบายของผู้สมัครแต่ละคน เพื่อแจกจ่ายให้ประชาชนได้ศึกษา ควรส่งเสริมให้ประชาชนเข้าร่วมการประชุมประชาคมเพื่อรับฟังนโยบายของผู้สมัครที่เกี่ยวข้องกับปัญหาในชุมชนของตนเอง ควรสนับสนุนให้สื่อท้องถิ่นหรือสื่อชุมชนนำเสนอข้อมูล

ประวัติ ผลงาน และนโยบายของผู้สมัครอย่างเป็นกลาง 3) สร้างความตระหนักรู้ว่าการเลือกตั้งคือโอกาสในการพัฒนาชุมชนและตนเอง ไม่ใช่เป็นเพียงการตอบแทนบุญคุณ จัดทำโครงการหรือกิจกรรมที่แสดงให้เห็นถึงความสำเร็จของการทำงานของ อบต. ที่ผ่านมา เพื่อสร้างความรู้สึกมีส่วนร่วมและความภาคภูมิใจของประชาชน จัดกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบการทำงานของ อบต. หลังการเลือกตั้ง รณรงค์ต่อต้านการซื้อสิทธิขายเสียงอย่างจริงจังและต่อเนื่อง พร้อมทั้งให้ความรู้เกี่ยวกับบทลงโทษทางกฎหมาย 4) สร้างความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับขั้นตอนการลงคะแนน เช่น วิธีการพับบัตรเลือกตั้งที่ถูกต้อง และวิธีการตรวจสอบรายชื่อก่อนลงคะแนน จัดทำป้ายหรือแผนที่แสดงเส้นทางการเดินทางไปยังหน่วยเลือกตั้งที่ชัดเจนและเข้าใจง่าย จัดตั้งจุดอำนวยความสะดวกหรือจัดยานพาหนะสำหรับผู้สูงอายุและผู้พิการ เพื่อให้สามารถเดินทางไปใช้สิทธิเลือกตั้งได้อย่างสะดวก รณรงค์ให้ประชาชนวางแผนการเดินทางและใช้สิทธิเลือกตั้งในเวลาที่เหมาะสม เพื่อลดความแออัด จัดกิจกรรมจำลองการเลือกตั้ง ในชุมชน เพื่อให้ประชาชนคุ้นเคยกับขั้นตอนการลงคะแนน

อภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 1 พบว่า ระดับการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เป็นเพราะ ปัจจุบันประชาชนให้ความสนใจต่อการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองมากยิ่งขึ้น และใช้เป็นเกณฑ์ในการตัดสินใจเลือกผู้สมัครนายก อบต. เนื่องจากในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ มีนโยบายในกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของชุมชนตามกรอบวัตถุประสงค์ที่มุ่งกระบวนการตัดสินใจ 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการรับรู้ทางการเมือง ด้านการประเมินผู้สมัคร ด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจ และด้านพฤติกรรมก่อน/ระหว่างการเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระมหาชาตรี ชาครตรี (2563) ได้ศึกษาเรื่องการตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนมีความคิดเห็นต่อ

การตื่นตัวทางการเมืองในการไปใช้สิทธิเลือกตั้งทั่วไปของประชาชนในอำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก

ผลจากการวิจัยวัตถุประสงค์ที่ 2 พบว่า กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล ของประชาชน 4 ด้าน โดยภาพรวมโดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 โดยจำแนกตามเพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้เฉลี่ยต่อเดือน มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมแตกต่างกัน จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ส่วนประชาชนที่เคยใช้สิทธิเลือกตั้งนายก อบต. หรือไม่และติดตามข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองท้องถิ่นจากช่องทางใดมากที่สุด มีระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน จึงปฏิเสธสมมติฐานที่ตั้งไว้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิวัตน์ จุดเพ็ชรแจ่ม (2565) ได้ศึกษาเรื่องปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนอกเมืองของประชาชนในหมู่บ้านเจ็มเนียง ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ผลการวิจัย พบว่า การเปรียบเทียบระดับระดับปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนอกเมือง โดยจำแนกตามลักษณะทางประชากรศาสตร์ พบว่า ประชาชนบ้านเจ็มเนียง ตำบลนอกเมือง อำเภอเมืองสุรินทร์ จังหวัดสุรินทร์ ที่มีเพศแตกต่างกัน จึงยอมรับสมมติฐาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า ประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน มีระดับกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลอยู่ในระดับสูง โดยเฉพาะด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจและการรับรู้ทางการเมือง ซึ่งมีผลต่อพฤติกรรมการ

เลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญ ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือน เป็นตัวแปรที่สร้างความแตกต่างในพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกตั้งอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ในเชิงคุณภาพ พบว่า การตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนได้รับอิทธิพลจากความเชื่อมั่นต่อผู้สมัคร และความคาดหวังต่อการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงการสื่อสารทางการเมืองในชุมชนที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งมีส่วนสำคัญในการสร้างการตระหนักรู้และกระตุ้นให้เกิดการใช้สิทธิเลือกตั้งอย่างมีเหตุผล

โดยสรุป การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นถึงความสำคัญของการเสริมสร้าง “พลเมืองตื่นรู้ทางการเมือง” (Politically Conscious Citizens) ผ่านการให้ข้อมูลข่าวสารที่โปร่งใส การพัฒนาทักษะการคิดเชิงวิพากษ์ และการสร้างแรงจูงใจทางสังคมเพื่อกระตุ้นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเลือกตั้งอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะนำไปสู่การพัฒนาระบบประชาธิปไตยท้องถิ่นที่มีเสถียรภาพและยั่งยืนในระยะยาว

ข้อเสนอแนะการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ด้านการรับรู้ทางการเมือง คือ หน่วยงานภาครัฐและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรส่งเสริมการให้ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนตระหนักถึงสิทธิ หน้าที่ และบทบาทของตนในระบอบประชาธิปไตย

1.2 ด้านการประเมินผู้สมัคร คือ ควรส่งเสริมให้ประชาชนมีเกณฑ์ในการประเมินผู้สมัครรับเลือกตั้งอย่างรอบด้าน โดยอาศัยข้อมูลจากหลายแหล่งที่เชื่อถือได้ ทั้งในด้านคุณธรรม จริยธรรม ความสามารถ และผลงานที่ผ่านมา รวมทั้งควรมีการจัดเวทีสาธารณะให้ผู้สมัครได้แสดงวิสัยทัศน์และแนวทางการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อให้ประชาชนสามารถประเมินได้อย่างเป็นกลางและตรงตามความต้องการของพื้นที่

1.3 ด้านแรงจูงใจในการตัดสินใจ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรสร้างแรงจูงใจในการมีส่วนร่วมทางการเมืองให้แก่ประชาชน โดยเฉพาะการตัดสินใจเลือกตั้ง เช่น การรณรงค์ให้เห็นถึงความสำคัญของการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในฐานะหน้าที่พลเมือง

การยกย่องเชิดชูประชาชนที่เป็นแบบอย่างในการมีส่วนร่วม และการจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ที่เชื่อมโยงการมีส่วนร่วมทางการเมืองกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตในท้องถิ่น

1.4 ด้านพฤติกรรมก่อน/ระหว่างการเลือกตั้ง คือ ควรพัฒนาแนวทางการส่งเสริมพฤติกรรมทางการเมืองที่สุจริตและโปร่งใส ทั้งในช่วงก่อนและระหว่างการเลือกตั้ง โดยส่งเสริมให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเฝ้าระวังการทุจริตการเลือกตั้ง และสนับสนุนให้เกิดบรรยากาศการเลือกตั้งที่เสรี เป็นธรรม และปลอดจากอิทธิพลทางการเมือง รวมทั้งควรให้ความสำคัญกับการปลูกฝังจิตสำนึกประชาธิปไตยตั้งแต่เยาวชน เพื่อสร้างพฤติกรรมทางการเมืองที่ยั่งยืนในระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบกับพื้นที่อื่น ๆ ที่มีบริบททางสังคมและเศรษฐกิจแตกต่างกัน เพื่อให้สามารถนำผลไปใช้ในวงกว้างได้มากขึ้น

2.2 ควรศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในเขตตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์ ว่ามีปัญหาและอุปสรรคอย่างไรบ้าง

องค์ความรู้ใหม่และการนำไปใช้

การวิจัยครั้งนี้ ได้สร้างองค์ความรู้ใหม่เกี่ยวกับพลวัตของกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของประชาชนในระดับท้องถิ่น ที่สะท้อนให้เห็นถึงความเชื่อมโยงระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับแรงจูงใจทางการเมือง ซึ่งมีผลโดยตรงต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกตั้งในระดับองค์การบริหารส่วนตำบล โดยพบว่า แม้ประชาชนจะมีลักษณะทางประชากรแตกต่างกัน แต่แรงขับเคลื่อนสำคัญในการตัดสินใจเลือกตั้งคือ “แรงจูงใจทางการเมืองที่เกิดจากการรับรู้ข่าวสาร การประเมินผู้สมัคร และความคาดหวังต่อการพัฒนาท้องถิ่น”

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้จากการวิจัยนี้สามารถสรุปเป็น “แบบจำลององค์ประกอบกระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งเชิงบูรณาการ 4 มิติ” (Integrated Model of Electoral Decision-Making Process) ดังนี้

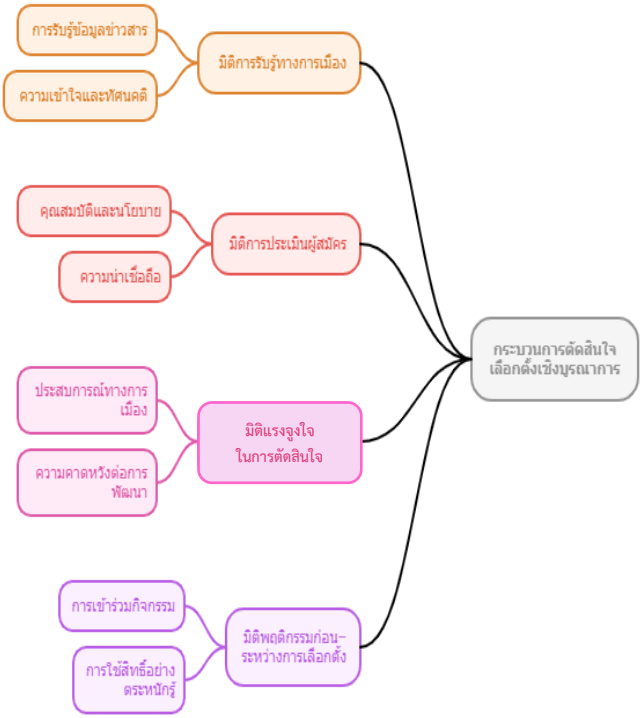
1. มิติการรับรู้ทางการเมือง (Political Awareness) การรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่ถูกต้องและทันเหตุการณ์มีผลต่อความเข้าใจและทัศนคติในการเลือกตั้ง ซึ่งเป็นจุดเริ่มต้นของการตัดสินใจที่มีคุณภาพ

2. มิติการประเมินผู้สมัคร (Candidate Evaluation) การพิจารณาคุณสมบัติ นโยบาย และความน่าเชื่อถือของผู้สมัครเป็นตัวกำหนดความเชื่อมั่นของประชาชนต่อระบบการเมืองท้องถิ่น

3. มิติแรงจูงใจในการตัดสินใจ (Motivational Factors) แรงจูงใจเกิดจากประสบการณ์ทางการเมือง ความคาดหวังต่อการพัฒนาชุมชน และแรงขับจากปัจจัยทางเศรษฐกิจและสังคมในพื้นที่

4. มิติพฤติกรรมก่อน–ระหว่างการเลือกตั้ง (Pre-/During-Election Behavior) การเข้าร่วมกิจกรรม การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และการไปใช้สิทธิอย่างตระหนักรู้ สะท้อนถึงความเติบโตของพลเมืองประชาธิปไตย

ภาพที่ 2
องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

กิตติกรรมประกาศ

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ อาจารย์วันชัย สุขตาม และ อาจารย์จิรายุ ทรัพย์สิน อาจารย์ที่ปรึกษาโครงการวิจัย ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ ข้อเสนอแนะ และความเอื้ออาทรทางวิชาการอย่างดียิ่งตลอดกระบวนการวิจัย รวมถึงขอขอบคุณผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภา องค์การบริหารส่วนตำบลสำเภาลูน และประชาชนในพื้นที่ที่ให้ความร่วมมือในการให้ข้อมูลและตอบแบบสอบถามด้วยความเต็มใจ ทั้งนี้ผู้วิจัยขอขอบคุณ มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์ ที่ได้มอบโอกาสและสนับสนุนการทำวิจัยในครั้งนี้

ผลการศึกษาครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดีจากความร่วมมือและกำลังใจของทุกฝ่าย ผู้วิจัยขอถือโอกาสนี้แสดงความขอบคุณทุกท่านด้วยความเคารพและสำนึกในพระคุณอย่างสูง

เอกสารอ้างอิง

กมล เข็มนาจิตร์. (2557). *การปกครองส่วนท้องถิ่นไทย: หลักการและแนวปฏิบัติ.* สำนักพิมพ์ธรรมศาสตร์.

กุลวดี ขาวสว่าง, และเกษฎา ผาทอง. (2567). การกระจายอำนาจและการมีส่วนร่วมทางประชาธิปไตยในการบริหารท้องถิ่นของไทย. *วารสารรัฐศาสตร์และการบริหารท้องถิ่น, 12*(3), 15–29.

เกรียงศักดิ์ เรืองสังข์. (2544). พฤติกรรมทางการเมืองของประชาชนไทย. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

โกวิท พวงงาม. (2544). *การเมืองกับการเลือกตั้งในสังคมไทย.* สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

จุฑารัตน์ ยะคำ และคณะ. (2567). ประชาธิปไตยกับสิทธิของพลเมืองในรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2560. *วารสารรัฐศาสตร์และการบริหาร, 11*(1), 15–28.

ตำบลสำเภาลูน อำเภอบัวเชด จังหวัดสุรินทร์. (2568). ข้อมูลทะเบียนราษฎร ประจำเดือนมีนาคม 2568. จังหวัดสุรินทร์

นิวัตน์ จุดเพ็ชรแจ่ม. (2565). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลนอกเมืองของประชาชนในจังหวัดสุรินทร์. *วารสารราชภัฏสุรินทร์วิชาการ, 2*(1), 25–38.

บัณฑิตสถาน. (2525). พจนานุกรมฉบับบัณฑิตสถาน พ.ศ. 2525. บัณฑิตสถาน.

บุญชิรา ภู่ชนะจิต. (2567). การเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด: กลไกสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นไทย. *วารสารการบริหารการปกครองและนวัตกรรมท้องถิ่น, 4*(1), 65–80.

พระมหาชาตรี ชาครตรี. (2564). การตื่นตัวทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งทั่วไป อำเภอสามโคก จังหวัดปทุมธานี. *วารสารสหวิทยาการนวัตกรรมปริทัศน์, 4*(2), 24-30.

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2562. (2562, 16 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 136 ตอนที่ 50 ก. หน้า 258-313.

พิมลจรรย์ นามวัฒน์. (2544). *การรับรู้ข้อมูลข่าวสารและการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจังหวัดนครราชสีมา.* [วิทยานิพนธ์ที่ไม่มีการตีพิมพ์]. มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.

พิมลจรรย์ นามวัฒน์. (2544). ความหมายและพัฒนาการของการเลือกตั้งในระบอบประชาธิปไตย. *วารสารรัฐศาสตร์, 19*(3), 35–49.

ภัทรวดี แก้วประดับ. (2546). *การตัดสินใจทางการบริหาร.* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ภารดี ชินโช, และคณะ. (2566). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกตั้งนายกองค์การบริหารส่วนตำบลของประชาชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 10*(2), 77–90.

ยุพิน บุญยัง, และพลอยชนกวรรณ์ หวังผล. (2565). การมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในการเลือกตั้งท้องถิ่น: กรณีศึกษาภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารสังคมศาสตร์และการเมือง*, *9*(2), 55–71.

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. (2560, 6 เมษายน). ราชกิจจานุเบกษา. 134 ตอนที่ 40 ก. หน้า 1-90.

สัมฤทธิ์ ราชสัมณะ. (2530). *กระบวนการตัดสินใจเลือกตั้งของคนไทย.* สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง.

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง. (2566). *คู่มือผู้มีสิทธิเลือกตั้งท้องถิ่น.* ม.ป.พ.

สิริพัฒน์ ลาภจิตร. (2546). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานท้องถิ่น: กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. *วารสารรัฐประศาสนศาสตร์, 2*(1), 45–59.

เอกชาติ แจ่มอ้น. (ม.ป.ป.). *การรับรู้ทางการเมืองของประชาชน.* สถาบันพระปกเกล้า.

Barber, B. (1984). *Strong democracy: Participatory politics for a new age.* University of California Press.

Campbell, A., Converse, P. E., Miller, W. E., & Stokes, D. (1960). *The American voter*. The University of Chicago Press.

Downs, A. (1957). *An economic theory of democracy.* Harper & Row.

Milbrath, L. W., & Goel, M. L. (1977). *Political participation: How and why do people get involved in politics?*. https://archive.org/details/politicalpartici00milb/mode/2up

Tajfel, H., & Turner, J. C. (1979). *An integrative theory of intergroup conflict*. In Austin, W. G. & Worchel, S. (Eds.), The social psychology of intergroup relations (pp. 33-37). Brooks/Cole. https://www.scirp.org/reference/ReferencesPapers?ReferenceID=757561